

כיצד מחנכיו?

עלון מס' 79

איש אשר רוח בו! חוב קדוש לכל מחנך!

פרשת פינחס, תשפ"ד

לדעת מה צרכיו של העם ככלל, ומה צרכיו של כל יחיד ויחיד, ואיך צריך לדבר עם כל יחיד ויחיד.

איתא במדרש רבה (שמות ב, ב): אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִי שֶׁהוּא יוֹדֵעַ לְרַעוּת הַצֶּאֱן אִישׁ לְפִי כחו, יָבֵא וְיַרְעֶה בְּעַמִּי. הַדָּא הוּא דְכִתְיִב (תהלים עח, עא) "מֵאַחַר עֲלוֹת הַבָּיִאוּ לְרַעוּת בְּיַעֲקֹב עֲמוֹ". וְאִם מִשֶּׁה לֹא בִּחְנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶלֶּא בְּצֶאֱן. אָמְרוּ רַבּוּתֵינוּ, כְּשֶׁהָיָה מִשֶּׁה רַבִּינוּ עָלֵינוּ הַשְּׁלוֹם רוּעָה צֶאֱנוּ שֶׁל יִתְרוֹ בְּמִדְבָר, בְּרַח מִמֶּנּוּ גְדִי, וְרַץ אַחֲרָיו עַד שֶׁהִגִּיעַ לְחֶסֶת, כִּינּוּ שֶׁהִגִּיעַ לְחֶסֶת, נִזְדַּמְנָה לוֹ בְּרַכָּה שֶׁל מִים, וְעַמֵּד הַגְּדִי לְשִׁתּוֹת, כִּינּוּ שֶׁהִגִּיעַ מִשֶּׁה אֶצְלוֹ, אָמַר אֲנִי לֹא הֵייתִי יוֹדֵעַ שְׂרָץ הֵייתִי מִפְּנֵי צָמָא, עֵינַי אֶתָּה, הִרְכִּיבוּ עָלַי כֶּתֶפוֹ וְהָיָה מֵהֶלֶף. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, יֵשׁ לָךְ רַחֲמִים לְנֶהֱג צֶאֱנוּ שֶׁל בְּשָׂר וְדָם כָּךְ תִּיָּד אֶתָּה תִרְעָה צֶאֱנִי יִשְׂרָאֵל.

סח לי יהודי מבוגר, ת"ח מופלג, שלפני יותר מששים שנה למד בישיבת פוניבז'. יום אחד הגיע תלמיד חדש לישיבה. לאחר מספר ימים הגיע לראש הישיבה, הרב שך זצ"ל, אחד מחברי החדר, והעיד: התלמיד החדש ישן מידי בקר עד השעה 8.55, ובשעה 9 הוא כבר יושב בבית המדרש, בלי תפילה ובלי תפילין...

קרא לו הרב שך ואמר: שמעתי שאתה לא מספיק לאכול ארוחת בקר, חדר האוכל של הישיבה נסגר בשעה 9 ואתה נכנס ללמוד כשאתה רעב וללא אפשרות לאכול. אנא! בא לביתי ואני אכין לך ארוחת בקר מידי יום. חשוב לי שתהיה שבע כשאתה נכנס ללמוד...

כ"ק האדמו"ר מסאטמאר זצ"ל נפגש פעם עם כ"ק האדמו"ר רבי משה מרדכי מלעלוב זצ"ל, הרבי מסאטמאר שאל את הרבי מלעלוב אם מתפלל כל יום עם מנין. הרבי מלעלוב ענה בשלילה משום שמתפלל מאוחר מאוד. אמר הרבי מסאטמאר: גם אני מתפלל מאוחר ומ"מ אני מתפלל עם מנין.

נענה רבי משה מרדכי ואמר: על מנין יהודים שיתפללו מאוחר אני עוד יכול לקחת אחריות, אבל על מנין יהודים "זאלן עסן

קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו. (כז, יט)

כ' רש"י: וצויתה אתו על ישראל, דע שטרחנין הם, סרבנים הם, על מנת שתקבל עליך.

נשאל הגר"י זילברשטיין שליט"א: מלמד עזב עבודתו בת"ת ומכניסים אחר במקומו. האם ניתן ללמוד מכאן שמותר לו לומר למלמד הנכנס, בפני התלמידים, שזו כיתה קשה, ילדים מרדנים וחסרי משמעת, כאשר מטרתו לביישם.

והשיב: הרמב"ן שם משיג על רש"י וכותב: ואינו נכון בעיני בעבור שאמר "לעיניהם" כי יותר ראוי הענין הזה להאמר בינו לבינו, כי בפניהם יגרום בהם התפקרות, ומדרך המוסר שיזהיר להם בפני עצמן מהיותם עוד טרחנין וסרבנין.

ובנוסף, הנצי"ב בחיבורו 'העמק דבר' פירש בשיטת רש"י שהכוונה שיאמר כן בפני הסנהדרין, ולא בפני כל העם.

א"כ לכו"ע אסור לומר זאת בפני התלמידים. עד כאן דבריו.

א.ה. לענ"ד אסור לומר זאת, אבל מסיבה שונה לחלוטין. לא התלמידים קשים. אלא הם זקוקים למחנך שידע ללכת כנגד רוחו של כל אחד ואחד, ואז הם יגיבו בהתאם. לא יהיו טרחנים אלא יהפכו למשתפיים [=משתפי פעולה]. זה שהם טרחנים, זה בגלל שלא היה להם מחנך שידע איך לעבוד איתם.

בפרשתנו, משה רבנו מבקש מהשי"ת שימנה מנהיג תחתיו לכלל ישראל. וכך זה נאמר בתורה: יִפְקֹד ה' אֱלֹקֵי הַרוּחֹת לְכָל בְּשָׂר אִישׁ עַל הָעֵדָה.

כותב על כך רש"י: אלקי הרוחות. למה נאמר, אמר לפניו, רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד, ואינן דומין זה לזה, מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו.

וכשמגדיר השי"ת בפני משה את יהושע, ואומר שהוא "איש אשר רוח בו", כותב רש"י: אשר רוח בו. כאשר שאלת, שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד.

זו התכונה הנדרשת ממנהיג. זו הערובה להצלחתו. הוא צריך

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"ג, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

שפעט פרישטאג" (שיאכלו ארוחת הבוקר מאוחר) - על זה איני יכול ליקח אחריות...

מתוך 'דברים של טעם

מפי ר' נה. וו. ששמעו מפי האדמו"ר רבי אלתר מלעלוב זצ"ל

האהבה המיוחדת

בעולם התורה אין כמעט אחד שלא שמע על הגאון הגדול רבי שלמה וולבה זצ"ל. הרב וולבה כיהן כמשגיח בישיבת "באר יעקב" והיה דמות להערצה. הוא חיבר את הספרים המפורסמים "עלי שור", בהם הוא מדריך כיצד לנהוג במצבי החיים, ואיך לשפר את האישיות והנהגות. אך לא הכל ידעו כי לרב שלמה עצמו היה בן שירד מן הדרך. היה זה תהליך שהביא בסופו של דבר למצב שבו הבן הודיע בריש גלי כי עוזב את דרך התורה והולך לרעות בשדות זרים.

והנה, בשעה טובה ומוצלחת, זוכה הרב וולבה לארס את בתו. לאחר האירוסין הוזמן החתן להתארח בשבת בבית הכלה, כנהוג בקהילות ישראל. ההכנות לבואו של החתן בשבת הביאו להתרגשות עצומה: מטעמים מיוחדים וערבים הוכנו, השולחן היה ערוך בפאר והדר, הבית עבר ניקוי יסודי, ואף הזוגות הנשואים הוזמנו, ואף הבחורים הרווקים הנמצאים בישיבות. הכל הגיעו לקראת בואו של החתן וההתרגשות הייתה בשיאה.

הגיעה שבת קודש. הרב וולבה ישב בראש השולחן כשלצידו חתנו ושאר בני המשפחה. החלו להגיש את סעודת השבת. לפתע, בעיצומה של הסעודה, נשמע צלצול פעמון הדלת. הכל נבהלו לשמע הצלצול בשבת קודש. כעבור כמה שניות נשמע שוב הצלצול. הדלת נפתחה וקול נשמע: "שבת שלום". היה זה הבן שירד מהדרך והגיע ברכבו בליל שבת, לבוש בגדי חולין, כשבידו האחת מפתחות של הרכב ובידו השניה קופסת סיגריות. הכל התאבנו ורצו לקבור עצמם מרוב בושה - מה יחשוב החתן הרואה זאת. הם לא ידעו איך להגיב וכולם הביטו אל הרב וולבה. הרב הפסיק את אכילתו, קם ממקומו בשמחה, פרש ידיו בחיבה, ובחיוך גדול אמר לבנו: "שבת שלום! כמה טוב שבאת, כבר חששנו שלא נזכה להיות איתך השבת, כשהחתן החדש שלנו נמצא!" חיבק את בנו והובילו לשולחן, כשהוא מוסיף להתעניין בו: "מה שלומך? אתה נראה טוב היום, שב ותאכל. אני מקווה שבאת רעב, אבל העיקר שהגעת, אני מאוד מעריך את זה".

הרב הושיבו לידו ודאג שביאו לו את המאכלים, כשהוא לא מפסיק לשבח אותו לעיני החתן ולהרעיף עליו מילים

חמות. הסעודה הייתה מרוממת ושמחה, שרו יחדיו שירי שבת, נאמרו דברי תורה והאוירה הייתה נפלאה. בסיום הסעודה הלכו לישון, בעוד הרב וולבה מחבק את בנו ומודה לו מכל הלב שהגיע. הבן יצא מהבית עם דמעות של רגש, ובעודו פוסע לעבר רכבו, הרגיש כי אינו מסוגל להתניע את הרכב ולחלל את השבת. השאיר את המפתחות בבית הוריו, נישק את אביו והלך ברגל לביתו. החום והאהבה שקיבל מאביו בפרט באותו לילה, שבה את ליבו ונתן לו הרגשה כי הוא נותר חלק מהמשפחה הנכבדה, ומאותה שבת החליט הבחור כי הוא משנה את דרכו...

אותו בן נושר הוא כיום אישיות תורנית חשובה בארה"ב! כששאלו אותו פעם "מה גרם לך לחזור לדרך?" השיב: "האהבה המיוחדת והאמיתית שקיבלתי מאבא שלי באותה שבת, קבלת הפנים שעשה לי אשר הייתה ללא תנאים, ולמרות שחיללתי את השבת לעיניו! הוא לא כעס, לא אמר ביקורת, ואפילו לא הוכיח אותי שאברך או אחבוש כיפה. לא בייש אותי על שהגעתי ברכב, אלא נתן לי חום ואהבה... זה ורק זה החזיר אותי ליהדות, וכיום, ב"ה, אני איש של תורה".

זהו כוחם האדיר של חום ואהבה לילדנו ולקרובינו, לקרב ולא לרחק!

ללכת כפי רוחו של כל אחד ואחד!

(ברכת דוד)

כ"ק אדמו"ר מצאנז קלויזנבורג, רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל (יום פטירתו בט' בתמוז), שמע פעם על א' מבני עירו שלאחר השואה האיומה התגלגל לארה"ב וחי כגוי גמור. הרבי יזם איתו פגישה ושאלו ברוך: "הרי היית ירא שמים ואיך הגעת עד הלום?"

הלה החל לדבר ולבכות מנהמת לבו: "כל משפחתי נשחטה בידי הרשעים, הם כולם היו טובים ממני. אני הייתי הגרוע שבבני המשפחה עוד לפני השואה. אז איך יתכן שהרשע נשאר חי והצדיקים נשחטו ונהרגו במיתות משונות?"

השיבו האדמו"ר בראש מורכן וקול שבור: "גם אני בדיוק כמוך. הייתי הגרוע שבבני משפחתי, והנה כולם נרצחו ורק אני נשארתי בחיים. סימן שהקב"ה רוצה דווקא אותנו, הפחותים..."

מילים אלו רחצו את לבו של הלה כמו מי מקווה. הוא פרץ בבכי נורא. כעבור שעה ארוכה יצא מהחדר כאדם חדש, נשא אשה והקים בית יהודי למופת, וחי את חייו כיהודי חסיד שומר תורה ומצוות והותיר אחריו דור ישרים מבורך!

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

נתרם ע"י אחד הקוראים לזיכוי הרבים